

Bruto domaći proizvod (BDP) i stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2013. godinu

EUROSTAT je 11. decembra 2014. godine objavio podatke o bruto domaćem proizvodu i stvarnoj individualnoj potrošnji po stanovniku za 2013. godinu, iskazanim preko standarda kupovne moći. MONSTAT je učestvovao u ovom projektu zajedno sa zvaničnim statističkim institucijama ostalih evropskih zemalja.

Bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2013. godini iznosi 40% prosjeka EU28.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU28, i iznosi 257% EU prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 45% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 61% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 40% prosjeka EU. Srbija i Makedonija se nalaze na nivou od 37% odnosno 36% evropskog prosjeka, Bosna i Hercegovina na nivou od 29% dok je Albanija na nivou od 28% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM-u među zemljama članicama se kretala od 49% EU prosjeka u Bugarskoj do 136% EU prosjeka u Luksemburgu.

Grafik 1. BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2013. godina, EU28=100

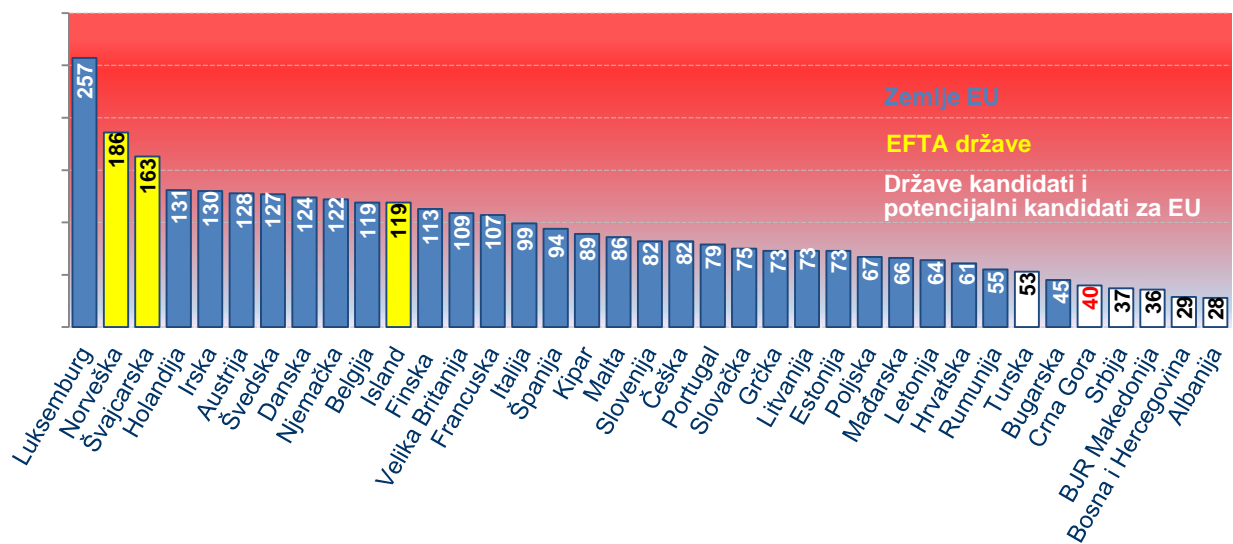
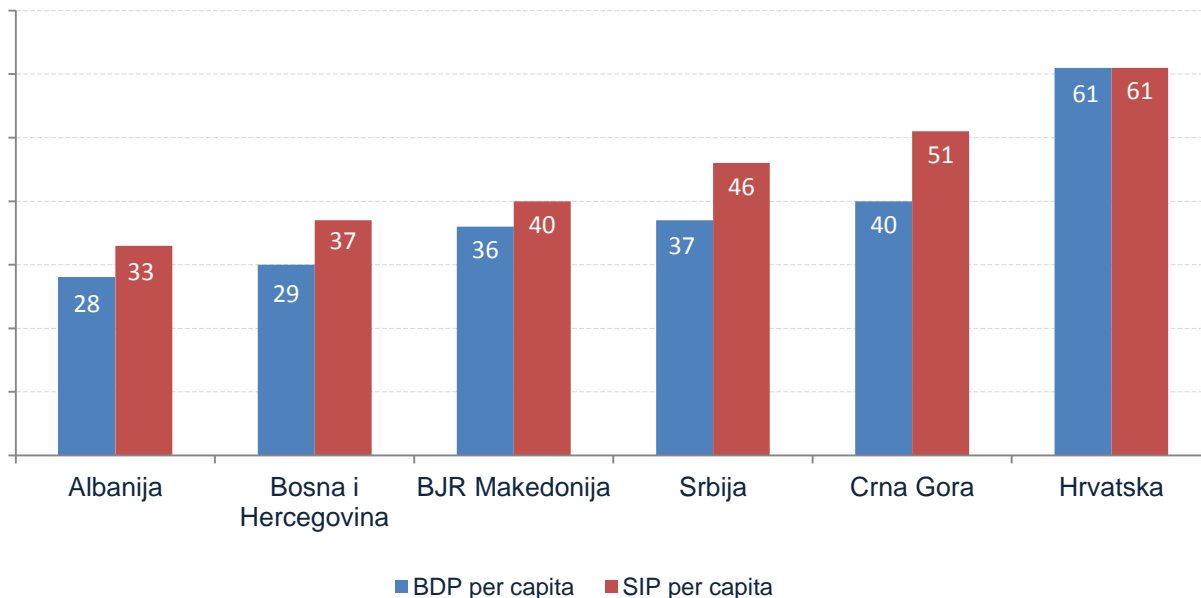

Tabela 1. *Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2013. godinu*

Država	BDP po stanovniku			SIP po stanovniku		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
EU28	100	100	100	100	100	100
Luksemburg	265	264	257	138	139	136
Austrija	128	129	128	120	120	120
Švedska	127	126	127	114	114	115
Holandija	135	132	131	118	116	113
Irska	130	130	130	97	94	94
Danska	126	125	124	114	115	115
Njemačka	122	123	122	121	122	122
Belgija	120	120	119	111	112	111
Finska	117	115	113	113	115	115
Velika Britanija	106	107	109	114	115	115
Francuska	108	107	107	111	110	110
Italija	103	101	99	106	102	100
Španija	95	94	94	91	90	90
Kipar	96	93	89	98	98	93
Malta	84	84	86	80	80	79
Slovenija	83	82	82	79	78	76
Češka	83	82	82	73	73	74
Portugal	78	76	79	83	80	84
Slovačka	73	74	75	72	73	74
Grčka	77	74	73	89	84	83
Litvanija	65	69	73	70	73	78
Estonija	68	71	73	59	63	65
Poljska	64	66	67	70	73	74
Mađarska	65	65	66	62	62	62
Letonija	57	60	64	57	60	65
Hrvatska	60	61	61	59	60	61
Rumunija	51	53	55	53	55	57
Bugarska	44	45	45	47	50	49
Norveška	182	190	186	132	134	135
Švajcarska	159	162	163	126	129	130
Island	115	116	119	113	115	116
Turska	51	52	53	58	57	59
Crna Gora	41	39	40	52	51	51
Srbija	36	37	37	45	46	46
BJR Makedonija	34	34	36	38	39	40
Bosna i Hercegovina	28	28	29	36	37	37
Albanija	28	28	28	32	33	33

Izvor: EUROSTAT

Grafik 2. BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2013. godinu, poređenje sa zemljama okruženja, EU28=100

Posmatrajući zemlje iz okruženja, prema EUROSTAT-ovim podacima SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 33% do 61% prosjeka EU. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2013. godini iznosila je 51% prosjeka EU28. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 61% prosjeka EU, dok je najniža u Bosni i Hercegovini i Albaniji sa svega 37% odnosno 33% prosjeka EU28.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita između zemalja članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisljeno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU28.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošena ili kupljena od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljena direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijedjene od strane neprofitnih institucija i vlade za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDA KOVIĆ

Tel. +382-20-230 805

contact@monstat.org